

Azmir Jusufi

ISLAM IZMEĐU PRETJERIVANJA I ZANEMARIVANJA¹

Ekstremizam označava zatezanje i pretjerivanje u nekim postupcima i odstupanje od sredine i pravde u njima. Istina o ovom pitanju jeste sredina između zanemarivanja i pretjerivanja ili između izbjegavanja i ekstremizma, dok i jedna i druga vrsta postupaka zaslužuju ukor.

Islamski učenjaci rekli su: “Ne postoji naredba kojom nas je Uzvišeni Allah obavezao a da njome prokleti šejtan ne uznemirava vjernike na dva načina: ili ih njome tjera u pravcu ekstremizma i pretjerivanja, ili u pravcu zanemarivanja i izbjegavanja. A desi se da oboje budu prisutni kod određene osobe...”

Ekstremizam u vjeri

U tom smislu čovjek je ili nesavjestan i nemanan, ili je ekstremista i ekscesan. Osim malog broja ljudi, većina njih prevazišli su ove dvije doline: dolinu zanemarivanja i onu pretjerivanja i izbjegavanja. Malobrojni su oni koji su ostali stabilni na putu Allahovog Poslanika, a.s., i njegovih ashaba.

Treba napomenuti da su pretjerivanje i ekstremizam štetniji od zanemarivanja i izbjegavanja. Ekstremizam je nešto što je u suprotnosti s tolerancijom islama i otuđuje ljude od pravog razumijevanja i pristupa njemu. Ekstremizam je i jedan od razloga za izlazak iz vjere. U isto vrijeme, on dovodi do slabljenja ummeta i njegovog uništenja, te vladavine neprijatelja nad muslimanima.

¹ *Preporod*, 22/1080, 15. novembar 2016, str. 18.

Islam je izgrađen na konceptu olakšavanja i uklanjanja nelagodnosti i poteškoća. Poslanik, a.s., opisao je islam kao tolerantnu i lahku religiju. Imam Ahmed prenosi od Aiše, r.a., da kada su Etiopljani imali predstavu u džamiji, a ona ih gledala, Allahov Poslanik, a.s., je rekao: “Neka znaju židovi da u našoj vjeri ima prostora i ja sam poslat s pravom i tolerantnom vjerom.” Kada bi svoje ashabe negdje slao, Muhammed, a.s., govorio bi im: “Olakšavajte, a nemojte otežavati...”

Od najvažnijih karakteristika naše veličanstvene vjere i od izvanrednih karakteristika našeg ummeta milosti jesu sredina, ravnoteža i pravednost, kako kaže Allah Uzvišeni u Kur'anu: *I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu...* (El-Bakare, 143). Dakle, zajednicu srednjeg puta između zanemarivanja i pretjerivanja u svim temeljima vjere i granama Šerijata. Islam – Allahova vjera jeste između ekstremizma i nemarnosti, između ekstremiste i nemarnog čovjeka, te kao praiskonska religija promovira toleranciju i srednji put, a svoje sljedbenike podučava umjerenosti i sredini (*ummetun vesatun*) između kojekakvih religijskih grupacija i sekti.

Muhammed, a.s., u jednom hadisu, koji bilježi Muslim, kaže: “Propali su ekstremisti, propali su ekstremisti, propali su ekstremisti...!” Dakle, propali su oni “koji su se udubili u prekomjernost i ekscesivnost, koji su prešli sve granice u riječima i djelima”, kao što kaže En-Nevevi u svom objašnjenju ovog hadisa.

U *Sahihu* imama Buharije nalazi se hadis u kojem se kaže: “Zaista je ova vjera jednostavna i lahka, te svako ko bude ustezao u njoj samo što će je otežati, zato ispravljajte stvari, približite (a nemojte udaljavati ljude od nje) i obveselite (ljude s njom)!” Ibn Hadžer je, komentarišući ovaj hadis, rekao: “Njegovo značenje je da niko ne pretjeruje u pitanjima vjere izbjegavajući tako mehkoću jer će se onda umoriti, zaustaviti i ostati nemoćan. Stoga je Poslanik, a.s., na kraju hadisa naredio pravdu i usklađivanje sa sredinom, da bi se realizirala stabilnost u vjeri, bez prekida i kašnjenja.”

Terorizam prema islamu

Na kraju ove diskusije treba spomenuti da prema konsenzusu islamskih učenjaka nije dozvoljena prijetnja i prestrašivanje, niti krvoproliće, niti ubojstvo nevinih ljudi, niti samoubilački postupci, niti dizanje u zrak kuća i vozila, niti uništenje zgrada i imovine, niti bilo koji drugi teroristički akt koji donosi nemir i kaos u društvu.

Islam je zabranio sve puteve i uzroke koji dovode do zastrašivanja ljudi i terorizma, čak i u šali, tako da je zabranio da musliman uperi u nekoga oružje ili oštri predmet; čak je zabranio i običnu prijetnju, a kamoli ubijanje nekoga nepravedno. Iz jednog hadisa koji bilježe Buhari i Muslim jasno je da muslimanu nije dozvoljeno da uperi oružje na drugog muslimana, iz straha da ga prokleti šejtan ne natjera da upotrijebi to oružje nanoseći štetu ili čineći ubistvo, tj. veliki grijeh.

U hadisu koji bilježe Ahmed i Ebu Davud kaže se da su ashabi bili s Poslanikom, a.s., na jednom putovanju, te je jedan od njih zaspao, a kada se probudio, ostali su ga uplašili otevši mu koplje, te se takvom postupku počeli smijati. Kada ih je Poslanik, a.s., upitao šta ih je navelo na toliki smijeh, ni su rekli da su mu oduzeli koplje, te se on uplašio. Zatim im je Poslanik, a.s., rekao: "Nije dozvoljeno muslimanu da uplaši drugog muslimana."

Ako muslimanu nije dozvoljeno zatrašivanje drugog u šali, onda šta reći o proljevanju krvi nevinih?

U islamu svetost ljudske krvi ima veliku težinu, toliko da se ugrožavanje života jedne osobe smatra prijetnjom za cijelo čovječanstvo, ili ubijanje jedne osobe kao ubijanje cijelog čovječanstva. Allah Uzvišeni kaže u Kur'anu: *Ko ubije nekoga koji nije ubio nikoga, ili onoga koji na Zemlji nered ne čini – kao da je sve ljude poubijao; a ako neko bude uzrok da se nečiji život sačuva – kao da je svim ljudima život sačuvao* (El-Maide, 32).

Ako je Allah zabranio ubijanje životinja i ptica bez ikakvog razloga, onda šta reći o ubijanju čovjeka?! Allah, Veličanstveni i Mudri strogo je upozorio i zabranio ovakve postupke, čak i u okolnostima rata, te je zbog toga zabranjeno ubijanje onih koji se ne bore protiv muslimana. A šta reći za one koji žive u sigurnim sredinama gdje vlada mir? Zbog

toga su islamski učenjaci došli do saglasnosti da je krv nemuslimana koji protiv muslimana ne ratuje i ne ophodi se prema muslimanima neprijateljski zaštićena i nije dozvoljeno ubiti ga niti mu prijetiti.

Stoga, na samom kraju, nema sumnje da oni koji počinje teroristička djela nisu od muslimana, da je Allahovo prokletstvo, prokletstvo Njegovih meleka i svih ljudi na one koji počinje takva djela i da takvi ljudi umiru smrću neznalica.